

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 514/2016-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. augusta 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Gráčikom, Farská 40, Nitra, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 25 Co 742/2015-321 z 27. januára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. apríla 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 25 Co 742/2015-321 z 27. januára 2016, ktorou žiada vydať tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľov (správne má byť sťažovateľa, pozn.) na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli rozsudkom Krajského súdu zo dňa 27. 01. 2016, sp. zn. 25Co/742/2015 porušené.

2. V zmysle ustanovenia § 56 ods. 2 zákona o organizácii ÚS SR Ústavný súd Slovenskej republiky ruší Rozsudok Krajského súdu Slovenskej republiky (správne má byť Krajského súdu v Nitre, pozn.) zo dňa 27. 01. 2016, sp. zn. 25Co/742/2015 a vec vracia Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 1.500,-€, ktoré je Krajský súd v Nitre povinný uhradiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ako zo sťažnosti a k z nej pripojených príloh vyplynulo, sťažovateľ bol ako žalovaný v 2. rade účastníkom konania pred Okresným súdom Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 19 C 239/2009, v ktorom sa proti sťažovateľovi a [REDAKOVANÉ] ako žalovanému v 1. rade (ďalej len „žalovaný v 1. rade“) domáhala [REDAKOVANÉ] ako žalobca (ďalej len „žalobca“) zaplata sumy 5 674,07 € s príslušenstvom. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že 14. októbra 2004 bola sťažovateľom ako vodičom spôsobená dopravná nehoda, pri ktorej došlo ku škode na motorovom vozidle poškodeného [REDAKOVANÉ]. Nehodu zavinil sťažovateľ motorovým vozidlom [REDAKOVANÉ] (ďalej len „motorové vozidlo“), ktorého držiteľom bol žalovaný v 1. rade. Pretože motorové vozidlo nemalo v čase dopravnej nehody uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú jeho prevádzkou, poškodenému plnil žalobca z garančného fondu 170 937 Sk, a preto má podľa § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o povinnom zmluvnom poistení“) právo si uplatniť žalovanú sumu od žalovaných. Motorové vozidlo nemalo v čase dopravnej nehody uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za

škodu spôsobenú jeho prevádzkou, pretože toto poistenie v [REDACTED] (ďalej len „poisťovňa“), zaniklo pre neplatenie poistného ešte 1. februára 2003.

V konaní nebolo sporné, že sťažovateľ dopravnú nehodu spôsobil. Uviedol, že motorové vozidlo si požičal od žalovaného v 1. rade, ktorý mu ho odovzdal aj so všetkými dokladmi. Po dopravnej nehode sa preukázal policajtom nielen technickým preukazom vozidla, ale aj poistnou kartou na rok 2004 a šekovým ústrižkom o zaplatení poistného na rok 2004.

Obaja žalovaní žiadali však žalobu zamietnuť s odôvodnením, že v čase dopravnej nehody bolo motorové vozidlo riadne povinne zmluvne poistené pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú jeho prevádzkou. Tvrdili, že poistenie nezaniklo a poistné bolo riadne uhradené. Žalobca si preto plnenie od žalovaných nemôže vymáhať, pretože nemal plniť poškodenému z garančného fondu, plniť mala poisťovňa.

Podľa tvrdenia žalobcu poistenie zaniklo k 1. februáru 2003 pre neplatenie poistného. Pokiaľ žalovaný v 1. rade poistné dodatočne zaplatil, nemá to na vec vplyv. Dlžné poistné vo výške 9,26 € za obdobie od 1. januára 2003 do 31. januára 2003 bolo pokryté platbou žalovaného v 1. rade, ktorá však prišla do poisťovne v sume 150,67 € až 31. decembra 2003, ktorú uhradil žalovaný v 1. rade zrejme s tým, že bude mať uhradené poistné na obdobie roku 2004. Neuhradené tak ostalo poistné za obdobie od 1. februára 2003 do 31. decembra 2003. Poisťovňa považovala poistenie za zaniknuté k 1. februáru 2003, a preto po započítaní úhrady na január 2003 prevyšujúce prijaté plnenie žalovanému v 1. rade poukázala.

Žalovaný v 1. rade s tým nesúhlasil a tvrdil, že poistné až do 31. decembra 2003 platil riadne, poisťovňa mu vystavila poistnú zmluvu s chybou v evidenčnom čísle vozidla. O tom, že zaplatil poistné aj v roku 2003, doklad však nemá, pretože doklady si neodkladal. Keď išiel do poisťovne vyplatiť poistné za rok 2004, s pracovníčkou poisťovne opravili v poistnej zmluve chybu. Má aj poisťovaciu kartu za rok 2004 vystavenú poisťovňou, bol presvedčený, že poistné má riadne zaplatené. Až po dopravnej nehode, a to v auguste 2005 mu poisťovňa poštou poukazovala 4 226 Sk, tieto peniaze si však na pošte nevyzdvihol.

Následne sa bol v poisťovni informovať, prečo mu bola platba poukazovaná, vtedy mu oznámili, že nemá platnú zmluvu na rok 2004.

Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 19 C 239/2009-122 z 30. júna 2010 tak, že žalovaných zaviazal spoločne a nerozdielne žalobcovi zaplatiť sumu 5 674,07 € s príslušenstvom a nahradiť trovy konania. Na základe vykonaného dokazovania zistil, že žalovaný v 1. rade uzatvoril so [REDAKOVANÉ], poisťnú zmluvu [REDAKOVANÉ] na povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla 13. decembra 2001 so začiatkom poistenia 1. januára 2002, ktorá sa okrem iného týkala aj osobného motorového vozidla [REDAKOVANÉ], pričom v prílohe poisťnej zmluve je rukou písane číslo 9 evidenčného čísla uvedeného motorového vozidla napísané tak, že môže byť zameniteľné s číslom 0. V tejto súvislosti pracovníčka právneho nástupcu [REDAKOVANÉ], a to [REDAKOVANÉ], 31. decembra 2003 spísala so žalovaným v 1. rade žiadanku, ktorej obsahom bola oprava [REDAKOVANÉ], v uvedený deň žalovaný v 1. rade uhradil na účet [REDAKOVANÉ], sumu 4 539 Sk a následne mu bola vystavená zelená karta pre motorové vozidlo [REDAKOVANÉ] na obdobie od 1. januára 2004 do 31. decembra 2004. Poistné za poistné obdobie od 1. januára 2003 do 31. decembra 2003 bolo splatné 1. januára 2003, žalovaný v 2. rade ho v lehote splatnosti neuhradil, preto poistenie zodpovedností zaniklo k 31. januáru 2003 pre nezaplatenie poistného. Žalovaný v 1. rade vykonal úhradu 31. decembra 2003 s tým, že platí poistné na ďalšie poistné obdobie, v tom čase však poistenie uvedeného motorového vozidla už bolo zaniknuté a poisťovňa, ktorá dostala plnenie vo výške 4 539 Sk na účet 5. januára 2004, si z tejto sumy ponechala alikvotnú časť poistného za obdobie do zániku poistenia (od 1. januára 2003 do 31. januára 2003) vo výške 10,39 € a zvyšok vo výške 140,28 € bol žalovanému v 1. rade vrátený po zistení tejto skutočnosti. Listom zo 6. októbra 2003 bolo žalovanému 1. rade oznamované, že poistenie zodpovednosti č. 1000552881 zaniklo a zároveň bol vyzvaný na vrátenie zelenej karty. Žalovaný v 1. rade si však preplatok na poistnom neprevzal, preto bola platba uložená do depozitu, pretože jej vrátenie je premlčané. Žalovaný v 1. rade v konaní nepreukázal svoje tvrdenie o tom, že poistné zaplatil a povinné zmluvné poistenie preto nezanklo. Pretože v čase dopravnej nehody nebolo uzatvorené povinné zmluvné

poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, vznikla žalobcovi povinnosť uhradiť poškodenému z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v celkovej výške 5 674,07 € (170 937 Sk) a právo podľa § 24 ods. 7 zákona o povinnom zmluvnom poistení proti tomu, kto zodpovedá za škodu na náhradu toho, čo za neho plnila. Pretože za škodu spôsobenú pri dopravnej nehode zodpovedá vodič i prevádzkovateľ vozidla (§ 420, § 427 Občianskeho zákonníka), zaviazal okresný súd na zaplatenie žalovanej sumy oboch žalovaných solidárne.

O odvolaní žalovaných proti tomuto rozsudku rozhodol krajský súd najprv rozsudkom z 2. februára 2011, ktorý bol zrušený Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 4 Cdo 148/2011 z 26. apríla 2012 a následne rozsudkom sp. zn. 25 Co 201/2012 z 21. novembra 2012, ktorým opätovne zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalobu zamietol. Poukázal najmä na to, že poisťovňa v konaní nepreukázala doručenie svojho listu zo 6. októbra 2003, ktorým oznamovala žalovanému v 1. rade zánik poistenia, naopak, ešte koncom roku 2003 opravila evidenčné číslo vozidla v poistnej zmluve a aj na rok 2004 vystavila žalovanému v 1. rade kartu o poistení. Pokiaľ v tejto situácii žalovaný v 1. rade tvrdí, že poistné za rok 2003 uhradil, len to nevie preukázať, nemožno preniesť na ťarchu žalovaného v 1. rade, že ani poisťovňa úhradu podľa vlastného vyjadrenia neeviduje. Preto krajský súd dospel záveru, že poistný vzťah v čase dopravnej nehody trval.

O dovolaní žalobkyne proti tomuto rozsudku krajského súdu rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Cdo 190/2014 z 24. júna 2015 tak, že rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na to, že poisťovní žiadny právny predpis neukladá povinnosť oznámiť poistenému zánik poistenia a existenciu poistného vzťahu nemožno vyvodzovať ani z následného správania poisťovne, pretože k zániku poistenia dochádza podľa § 9 ods. 4 zákona o povinnom zmluvnom poistení za tam stanovených podmienok. Dôkazná povinnosť o zaplatení poistného ťaží poisteného, v tomto prípade žalovaného v 1. rade, pričom tejto dôkaznej povinnosti sa nemôže zbaviť ani s odôvodnením, že ide o spotrebiteľskú zmluvu. Zároveň najvyšší súd konštatoval, že ustanovenie § 24 ods. 7 v spojení s § 24 ods. 2 písm. b) zákona

o povinnom zmluvnom poistení je potrebné vykladať tak, že kancelária poisťovateľov má právo postihu voči každému, kto za škodu zodpovedá a za koho plnila, teda aj proti osobe, ktorá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zodpovedá na základe zavinenia, t. j. aj proti vodičovi, ktorý je povinný mať pri prevádzke vozidla pri sebe potvrdenie o poistení zodpovednosti, a teda sa presvedčiť, či je vozidlo poistené.

Krajský súd vo veci znova rozhodol rozsudkom č. k. 25 Co 742/2015-321 z 27. januára 2016, rozsudok okresného súdu potvrdil a žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania.

Sťažovateľ sťažnosť doručil ústavnému súdu na porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 25 Co 742/2015-321 z 27. januára 2016 odôvodnil tým, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil, keď dospel k záveru, že sťažovateľ ako vodič je v konaní pasívne vecne legitimovaný, a tým, že dôkazné bremeno v otázke zaplatenia poistenia ponechal na žalovaných, keď konštatoval, že nie žalobca je povinný preukazovať nezaplatenie poistného, ale žalovaný (v 1. rade) jeho zaplatenie, pričom sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal so súvisiacim následným konaním poisťovne.

Sťažovateľ nedostatok svojej pasívnej vecnej legitimácie odôvodňuje tým, že podľa § 24 ods. 2 písm. b) zákona o povinnom zmluvnom poistení je Slovenská kancelária poisťovateľov povinná uhradiť z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu, ktorá bola spôsobená prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti. Pritom osobou povinnou uzavrieť poistnú zmluvu podľa § 3 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení je prevádzkovateľ vozidla. Sťažovateľ bol presvedčený o existencii poistenia, pretože žalovaný v 1. rade mu odovzdal pred dopravnou nehodou zelenú kartu, ktorú potom sťažovateľ predložil aj policajtom. Sťažovateľ nebol teda osobou bez poistenia v zmysle § 24 ods. 2 písm. b) zákona o povinnom zmluvnom poistení, ako vodič si splnil povinnosť mať pri sebe kartu poistenia, a žalobca preto neplnil poškodenému za neho. Zaviazať sťažovateľa na plnenie žalobcovi nemohol krajský súd ani

ako osobu, u ktorej sú splnené predpoklady zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa Občianskeho zákonníka, a to preto, že zákon o povinnom zmluvnom poistení je lex specialis k Občianskemu zákonníku, a preto, že podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka patrí právo od sťažovateľa vymáhať náhradu škodu iba žalovanému v 1. rade. Navyše, medzi škodou, ktorá vznikla žalobcovi a škodou spôsobenou pri dopravnej nehode, niet príčinnej súvislosti – v prípade, ak by bolo motorové vozidlo riadne povinne zmluvne poistené a sťažovateľ by pri dopravnej nehode spôsobil škodu tretej osobe, nevznikla by žalobcovi škoda.

Krajský súd svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil, pretože sa nevysporiadal s tým, že poisťovňa svojím konaním po údajnom zániku poistenia uviedla žalovaného v 1. rade do omylu v otázke trvania poistenia najmä tým, že ešte koncom roku 2003 pristúpila k oprave poistnej zmluvy, prijala od žalovaného v 1. rade poistné na rok 2004, vystavila mu zelenú kartu poistenia na rok 2004 a údajný preplatok poistného sa mu pokúšala vrátiť až po dopravnej nehode.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ako zo sťažnosti sťažovateľa vyplýva, táto smeruje proti rozsudku krajského č. k. 25 Co 742/2015-321 z 27. januára 2016, ktorým malo byť porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v podstate tým, že krajský súd sa nevysporiadal s argumentáciou sťažovateľa, svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil, a tým, že vec nesprávne právne posúdil v otázke pasívnej legitímácie sťažovateľa v dôsledku takej aplikácie ustanovení zákona o povinnom zmluvnom poistení a občianskeho zákonníka, ktorou poprel jej účel a zmysel.

Ústavný súd konštatuje, že na prerokovanie takto formulovanej sťažnosti sťažovateľa mu patrí právomoc, avšak považuje ju za zjavne neopodstatnenú.

Krajský súd v rozsudku č. k. 25 Co 742/2015-321 z 27. januára 2016 opísal najprv doterajší priebeh odvolacieho konania:

„Krajský súd v Nitre na odvolanie odporcov rozsudkom zo dňa 02.02.2011 pod č. k. 25 Co 187/2010-146 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a žalobu zamietol. Najvyšší súd uznesením zo dňa 26. 04. 2012 pod č. k. 4Cdo 148/2011 zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie pre nesprávny procesný postup nesprávne nezodpovedajúci ustanoveniu § 213 ods. 3 OSP. Po zrušení veci Krajský súd v Nitre rozsudkom zo dňa 21. 11. 2012 pod č. k. 25 Co 201/2012-214 opätovne rozhodol tak, že rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobu zamietol. Navrhovateľku zaviazal zaplatiť odporcom náhradu trov konania vo výške 2 437,28 eura k rukám jej právneho zástupcu. Odvolací súd svoje rozhodnutie založil na inom skutkovom zistení ako prvostupňový súd, keď dospel k záveru, že poisťný vzťah o povinnom zmluvnom poistení s poisťovňou trval, nikdy nezanikol. Uviedol, že skutočnosť, že poisťovňa nemá poznačenú vykonanú platbu za rok 2003, nie je možné preniesť na ťarchu odporcu 1/. Preto dospel k záveru, že poisťné mala plniť za odporcu 1/ poisťovňa. Zamietnutie žaloby voči odporcovi 2/ zdôvodnil ustanovením § 24 ods.2 písm. b/, §12 a § 24 ods.7 zákona č 328/2001 Z. z., v zmysle ktorých nie je možné odporcu 2/ zaviazat' a považovať za subjekt povinný.

Proti rozsudku podala dovolanie navrhovateľka. Najvyšší súd SR uznesením z 24. júna 2015 pod č. k. 4 Cdo 190/2014-309 opätovne zrušil rozsudok Krajského súdu v Nitre a vec mu vrátil na ďalšie konanie pre nesprávne právne posúdenie veci. Dovolací súd dospel k záveru, že vecná pasívna legitímácia odporcov v 1/ a 2/ rade je daná. Povinnosťou odvolacieho súdu bolo preto opätovne preskúmať rozsudok súdu prvého stupňa.“

Krajský súd svoje rozhodnutie o potvrdení rozsudku okresného súdu v rozsudku č. k. 25 Co 742/2015-321 z 27. januára 2016 odôvodnil takto:

„Po zistení, že odvolanie bolo podané účastníkom konania a v zákonom stanovenej lehote (§ 201, § 204 ods. 1 OSP) a zistení, že odvolanie splňa náležitosti § 205 a nasl. OSP, preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa, byť viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP), viazaný právnym názorom dovolacieho súdu dospel k záveru, že odvolanie odporcov nie je dôvodné. Prvostupňový súd správne zistil skutkový stav a vec

správne posúdil po právnej stránke, preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdil.

Podľa § 219 ods. 1 OSP, odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 OSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Ustanovením § 219 ods. 2 OSP je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa a to po skutkovej ako aj právnej stránke: ak sa odvolací súd čo i ten čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvého stupňa, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvého stupňa, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvého stupňa. Odvolací súd musí odpovedať na podstatné a právne dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplniť ďalšie dôvody.

Právny názor vyslovený v zrušujúcom uznesení NS SR z dňa 24. júna 2015 pod č. k. 4 Cdo 190/2014-309 je pre odvolací súd v zmysle § 243d ods. 1 OSP záväzný.

Najvyšší súd SR v dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že právna predchodkyňa vedľajšieho účastníka Slovenská poisťovňa ako poisťník a odporca 1/ ako poistenec, uzatvorili 13.12.2001 zmluvu [REDAKOVANÉ] o povinnom zmluvnom poistení za škodu spôsobenú prevádzkovou motorového vozidla [REDAKOVANÉ], so začiatkom poistenia od 01. januára 2002 na dobu neurčitú, s dohodnutými ročnými platbami poisteného. Odporca 2/ ako vodič motorového vozidla, ktorého držiteľom je odporca 1/ spôsobil 14. októbra 2004 dopravnú nehodu s následkom škody na inom vozidle. Navrhovateľka v zmysle § 24 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z. z. spôsobenú škodu uhradila z dôvodu, že za ňu zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti (odporca 1). K dôvodom rozhodnutia odvolacieho súdu v časti, že poisťovňa neupozornila odporcu 1/

uviedol, že zo žiadneho právneho predpisu jej takáto povinnosť nevyplývala a existenciu trvania poistného vzťahu nemožno vyvodzovať z následného správania sa poisťovne, pretože táto skutočnosť nemala vplyv na zánik poistenia. Zánik poistenia *expressis verbis* vyplýva z ustanovenia § 9 ods. 4 zákona č. 381/2001 Z. z. K dôkaznej povinnosti týkajúcej sa (ne)zaplatenia poistného uviedol, že na nikom nemožno požadovať, aby preukázal reálnu neexistenciu určitej právnej skutočnosti, z čoho potom vyplýva, že navrhovateľka nemala dôkaznú povinnosť preukazovať, že odporca 1/ nezaplatil poistné za rok 2003. Naopak, dôkazné bremeno tvrdenia zaplatenia poistného zaťažovalo odporcu 1/.

K vecnej pasívnej legitímácii odporcu 2/ poukázal na rozhodnutie NS SR 4 Cdo 134/2009, ustanovenia § 24 ods. 2 písm. b/, § 24 ods. 3, § 24 ods. 7, § 20 zákona č. 381/2001 Z. z. a uviedol, že navrhovateľka bola v zmysle § 20 citovaného zákona zriadená ako právnická osoba, ktorá okrem iného poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu. Účelom vytvorenia poistného garančného fondu je, aby aj v tých prípadoch, ktoré sú taxatívne Vymenované v § 24 ods. 2 zákona, bolo poškodenému zabezpečené poskytnutie plnenia za škodu, na ktorú má poškodený právo za rovnakých podmienok, za akých by mohol uplatniť nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi. Takým je aj prípad, keď motorové vozidlo, ktorým bola spôsobená škoda, nie je v čase škodovej udalosti poistené. Zo znenia § 24 ods. 2 písm. b/ zákona vyplýva, že kancelária tu poskytuje plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla namiesto osoby, ktorá za túto škodu zodpovedá. Osobou bez poistenia zodpovednosti je preto treba rozumieť toho, kto za škodu spôsobenú prevádzkou takého vozidla, u ktorého nebola uzavretá poistná zmluva v zmysle § 3 zákona č. 381/2001 Z. z. (touto osobou bude spravidla aj ten, kto má povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu, napr. prevádzkovateľ). Kancelária má v prípade poskytnutia poistného plnenia za škodu v zmysle § 24 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z. z. právo postihu proti tomu u koho je daná zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu. Ustanovenie § 24 ods. 7 veta prvá v spojení s § 24 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z. z. je potrebné vykladať tak, že kancelária má právo postihu proti každému, kto za škodu zodpovedá a za koho plnila. Má teda právo postihu aj proti osobe, ktorá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zodpovedá na základe zavinenia, tj. aj proti vodičovi (pri prevádzke tuzemského motorového vozidla je vodič povinný mať pri

sebe potvrdenie o poistení zodpovednosti a presvedčiť sa, či je vozidlo poistené). Zodpovednosť odporcu 2/ bolo potrebné posúdiť z pohľadu všeobecne, zodpovednosti za škodu podľa § 420 OZ.

Prvostupňový súd založil svoje rozhodnutie na neexistencii poistnej zmluvy v čase dopravnej nehody, pretože poistná zmluva zanikla 31.01.2003 nezaplatením poistného. Odporca 1/ bol držiteľom vozidla, ktorého prevádzkou bola spôsobená škoda a odporca 2/ bol v čase dopravnej nehody vodičom motorového vozidla, ktorým bola spôsobená škoda a poistnú udalosť zaviniel. Navrhovateľka preto plnila poškodenému a jej nárok prešiel na odporcov v 1/ a 2/ rade v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. Odvolací súd viazaný právnym názorom vysloveným Najvyšším súdom Slovenskej republiky preto rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil podľa ustanovenia § 219 OSP.“

Sťažovateľ namietal, že takto odôvodnený rozsudok krajského súdu porušuje jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru preto, že je nedostatočne odôvodnený. Podľa presvedčenia sťažovateľa nedal totiž odpoveď na otázku, ako sa krajský súd vysporiadal s tým, že poisťovňa svojím konaním po údajnom zániku poistenia ešte koncom roku 2003 pristúpila k oprave poistnej zmluvy, prijala od žalovaného v 1. rade poistné na rok 2004, vystavila mu zelenú kartu poistenia na rok 2004 a údajný preplatok poistného sa mu pokúšala vrátiť až po dopravnej nehode, a z akého dôvodu bol žalovaný v 1. rade povinný preukazovať úhradu poistného, a nie poisťovňa jeho riadne neuhradenie.

Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ

rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Ústavný súd s poukazom na obsah citovaného odôvodnenia rozsudku krajského súdu dospel k záveru, že krajský súd dal jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktoré sťažovateľ v konaní nastolil. Rozsudok krajského súdu vysvetlil (hoci s poukazom na predchádzajúce rozhodnutie najvyššieho súdu), ako krajský súd dospel k záveru o zániku povinného zmluvného poistenia motorového vozidla a z akých dôvodov musel byť rozsudok okresného súdu ako vecne správy potvrdený. Vo vzťahu k vyhodnoteniu dôkazného bremena je zrejmé, že povinnosť vykonania riadnej úhrady poistného ťaží žalovaného v 1. rade, pretože dokazovať možno iba to, že určitá skutočnosť nastala (k úhrade došlo), a nie negatívnu skutočnosť (k úhrade nedošlo). Pokiaľ sťažovateľ poukazyval na správanie poisťovne po dni zániku poistenia, z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu je zrejmé, že okolnosti, ktoré nastali po zániku poistenia, ku ktorému došlo momentom splnenia podmienok pre jeho zánik stanovených zákonom, nemôžu viesť k opačnému záveru. Pokiaľ žalovaný v 1. rade nepreukázal riadnu úhradu poistného, tým poistenie zaniklo bez ohľadu na následné správanie poisťovne. Pokiaľ sťažovateľ naznačuje, že konanie poisťovne mohlo založiť nový poistný vzťah, v konaní nepreukázal, že sa tak stalo, t. j. že došlo k splneniu podmienok pre vznik nového poistenia.

Odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu preto spĺňa všetky požiadavky vyplývajúce zo základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces vo vzťahu k odôvodneniu súdneho rozhodnutia.

Druhým dôvodom porušenia sťažovateľom označených základných práv rozsudkom krajského súdu je nesprávne právne posúdenie otázky pasívnej legitímácie sťažovateľa krajským súdom, vo vzťahu ku ktorému sťažovateľ tvrdí, že bolo svojvoľné a arbitrárne.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi

označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňované a neudržateľné, a zároveň by mali za následok

porušenie základného práva alebo slobody. Ústavný súd poukazuje i na skutočnosť, že nie je a ani nemôže byť súdom skutkovým, t. j. jeho úlohou nie je nahrádzať činnosť všeobecných súdov.

Pokiaľ sťažovateľ argumentuje nesprávnym právnym posúdením veci krajským súdom, ktoré má spočívať v nesprávnom výklade inak správne identifikovaných aplikovaných noriem jednoduchého práva, ústavný súd sa s týmto názorom sťažovateľa nestotožňuje.

Podľa § 24 ods. 2 písm. b) zákona o povinnom zmluvnom poistení kancelária poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti.

Podľa § 24 ods. 7 zákona o povinnom zmluvnom poistení kancelária má právo proti tomu, kto zodpovedá za škodu podľa odseku 2 písm. a) a b), na náhradu toho, čo za neho plnila.

V prípade sťažovateľa škodou spôsobenou prevádzkou motorového vozidla bola škoda spôsobená pri dopravnej nehode tretej osobe (ktorej žalobca aj plnil). Za túto škodu zodpovedá žalovaný v 1. rade ako prevádzkovateľ vozidla a žalovaný v 2 rade ako jeho vodič.

Krajský súd s odkazom na záväzný právny názor súdu vyslovený vo veci sťažovateľa v odôvodnení svojho rozhodnutia zhodne uviedol, že *„kancelária má v prípade poskytnutia poistného plnenia za škodu v zmysle § 24 ods.2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z. z. právo postihu proti tomu u koho je daná zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu. Ustanovenie § 24 ods. 7 veta prvá v spojení s § 24 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z. z. je potrebné vykladať tak, že kancelária má právo postihu proti každému, kto za škodu zodpovedá a za koho plnila. Má teda právo postihu aj proti osobe, ktorá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zodpovedá na základe zavinenia,*

t. j. aj proti vodičovi.“. Ako vyplýva aj z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 190/2014 z 24. júna 2015, tento názor bol vyslovený v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu už i v minulosti (sp. zn. 4 Cdo 134/2009).

Bolo vecou zákonodarcu, že okruh regresne zodpovedných osôb vymedzil spôsobom, aký vyplýva zo zákona o povinnom zmluvnom poistení, čo znamená v prípade plnenia škody kanceláriou podľa § 24 ods. 2 písm. b) zákona o povinnom zmluvnom poistení, že hoci osobou, ktorá je povinná povinné zmluvné poistenie uzatvoriť, je držiteľ vozidla (resp. aj ďalšie osoby podľa § 3 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení), právo regresného postihu sa rozširuje i na iné osoby definované ako tie, ktoré zodpovedajú poškodenému za škodu.

Ústavný súd je preto toho názoru, že v prípade sťažovateľa nemožno považovať závery rozsudku krajského súdu za také, ktoré by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie sťažovateľkou označených základných práv alebo slobôd. Naopak, právne názory v ňom vyslovené sú súčasťou stabilnej rozhodovacej praxe.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2016